

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“
GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-07-24 Nr. 429-163
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. gruodžio 5 d. draudikas gavo pranešimą apie 2024 m. lapkričio 2 d. eismo įvykį, kurio metu buvo sugadinta pareiškėjui priklausanti transporto priemonė „Mercedes Benz GLC300“ (toliau – Mercedes) ir transporto priemonė „Toyota Previa“ (toliau – Toyota), kurios valdytojų civilinė atsakomybė buvo apdrausta draudiko (toliau – Įvykis). Įvykio deklaracijoje nurodyta, kad už Įvykio kilimą atsakinga transporto priemonės Toyota valdytoja.

Įvykio administravimo metu draudikas gavo Įvykyje dalyvavusių transporto priemonių sugadinimų nuotraukas, Įvykio dalyvių paaiškinimus apie Įvykio aplinkybes, taip pat rinko transporto priemonę Mercedes Įvykio metu vairavusios X. Y. (toliau - priemonės Mercedes valdytoja) paaiškinimus apie Įvykį. Įvykio administravimo metu draudiko ekspertas atliko Įvykio mechanizmo vertinimą ir nustatė, kad Įvykis įvyko ne Įvykio dalyvių nurodytomis aplinkybėmis.

Draudikas 2025 m. vasario 11 d. raštu pareiškėją informavo apie priimtą sprendimą atsisakyti dėl Įvykio išmokėti draudimo išmoką. Draudikas pabrėžė, kad Įvykio mechanizmo vertinimo metu buvo nustatyti skirtingo intensyvumo ir pobūdžio transporto priemonės Mercedes sugadinimai. Remdamasis draudiko eksperto atliktu Įvykio aplinkybių ir priežasčių vertinimu, draudikas konstatavo, kad automobilio Mercedes sugadinimai negalėjo būti padaryti vieno susidūrimo su kita transporto priemone metu.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko nurodytomis aplinkybėmis ir sprendimu atsisakyti dėl Įvykio išmokėti draudimo išmoką, 2025 m. vasario 27 d. raštu pateiktoje pretenzijoje draudikui nurodė, kad draudiko ekspertas, atlikdamas Įvykio mechanizmo vertinimą, vadovavosi netiksliais duomenimis apie priemonės Mercedes valdytojos nurodytą valdyto automobilio greitį prieš Įvykį. Pareiškėjo teigimu, draudikas nevertino priemonės Mercedes valdytojos nurodytų aplinkybių „dėl greičio ir negalėjimo sureaguoti į pagrindinį kelią išvažiavusios pilkos spalvos Toyota automobilio, tiek apie patirtus apgadinimus eismo Įvykio metu Mercedes transporto priemonei“.

Pareiškėjas draudikui adresuotoje pretenzijoje taip pat nurodė, kad transporto priemonės Mercedes valdytoja draudikui teikdama pranešimą apie Įvykį nurodė, kad ji tiksliai Įvykio aplinkybių nematė, nes buvo tamsus paros metas ir ji buvo patyrusi šoką dėl įvykusio Įvykio. Be to, pareiškėjas pabrėžė, kad, gavus duomenis apie draudiko eksperto Įvykio aplinkybių vertinimo metu naudotus duomenis apie netikslų transporto priemonės Mercedes greitį prieš Įvykį, šio automobilio valdytoja kreipėsi į draudiko darbuotoją, prašydama patikslinti aplinkybes dėl automobilio Mercedes greičio. Pareiškėjas nurodė, kad transporto priemonės Mercedes valdytojos nurodytos aplinkybės apie netikslų jos valdyto automobilio greitį draudiko nebuvo įvertintos ir buvo priimtas sprendimas atsisakyti dėl Įvykio išmokėti draudimo išmoką, tinkamai neištyrus sprendimui dėl draudimo išmokos mokėjimo priimti reikšmingų duomenų.

Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo pretenzijoje nurodytomis aplinkybėmis, 2025 m. kovo 14 d. atsakyme į pareiškėjo pretenziją nurodė, kad Įvykio administravimo metu draudikas kreipėsi į transporto priemonės Mercedes valdytoją, prašydamas patikslinti Įvykio aplinkybes.

Draudiko teigimu, papildomuose paaiškinimuose apie Įvykį minėto automobilio valdytoja nekeitė duomenų apie jos valdytos transporto priemonės greitį prieš Įvykį. Be to, draudikas nurodė, kad jo sprendimas buvo priimtas, įvertinus Įvykio administravimo metu surinktų įrodymų visumą, ir kad transporto priemonės Mercedes valdytojos „greičio parodymas sprendimo priėmimui nebuvo esminis faktorius, indikuojantis, kad Įvykis įvyko kitomis, nei deklaruojama, aplinkybėmis“. Draudikas nurodė, kad esmine aplinkybe, patvirtinančia, kad Įvykis negalėjo įvykti Įvykyje dalyvavusių transporto priemonių valdytojų nurodytomis aplinkybėmis, pripažintinas transporto priemonės Mercedes sugadinimų pobūdis ir jų apimtis.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko atsakymu į pretenziją, kreipimesi į Lietuvos banką pakartojo 2025 m. vasario 27 d. pretenzijoje draudikui nurodytas aplinkybes ir nurodė, kad draudiko buvo paprašyta pateikti Įvykio administravimo medžiagą. Pareiškėjo teigimu, gavus Įvykio administravimo duomenis, buvo nustatyta, kad viso Įvykio administravimo metu draudikas vertino ne transporto priemonės Mercedes modelį. Taip pat, pareiškėjo teigimu, draudikas vadovavosi melagingais duomenimis apie transporto priemonės Mercedes greitį prieš Įvykį, nors šios transporto priemonės valdytoja su draudiko darbuotoja vykusio pokalbio telefonu metu jam nurodė, kad tikslaus automobilio greičio neatsimena.

Pareiškėjas nurodė, kad transporto priemonės Mercedes sugadinimai buvo nurodyti Įvykio deklaracijoje ir kad jie buvo užfiksuoti po Įvykio darytose transporto priemonės sugadinimų nuotraukose. Pareiškėjas taip pat pabrėžė, kad transporto priemonė Mercedes po Įvykio nemažą atstumą buvo gabenama, ji buvo pargabenta į garažą, tačiau kadangi draudikas ilgai minėtos transporto priemonės nevertino, „o nuolat išskildavo poreikis dėl gamybinio būtinumo ją transportuoti į kitą vietą“, todėl, pareiškėjo teigimu, transportavimo metu galėjo būti padaryti papildomi (su Įvykiu nesusiję) automobilio Mercedes sugadinimai. Taip pat pareiškėjas nurodė, kad galėjo būti nepastebėtos ir minėto automobilio eksploataavimo pasekmės.

Be to, pareiškėjas teigė, kad jis buvo kreipęsis į turto vertintoją dėl draudiko laiku neatliktos transporto priemonės Mercedes apžiūros, tačiau draudikas nesivadovavo vertintojo užfiksuotais duomenimis. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą dėl Įvykio išmokėti draudimo išmoką bei atlyginti „dėl nepatogumų patirtas pakaitinio automobilio nuomos išlaidas“.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė, kad iš karto po Įvykio pranešimas apie transporto priemonę Mercedes padarytą žalą buvo pateiktas draudimo įmonei ADB „Compensa Vienna Insurance Group“. Tačiau, nustačius, kad Įvykio metu galiojo su draudiku sudaryta transporto priemonės Toyota valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis ir draudikui 2024 m. gruodžio 5 d. gavus pranešimą apie Įvykį, 2024 m. gruodžio 6 d. transporto priemonė Mercedes buvo apžiūreta. Todėl draudikas nurodė, kad pareiškėjas nepagrįstai teigia, jog draudikas teisės aktų nustatytais terminais neatliko transporto priemonės Mercedes apžiūros.

Draudikas taip pat pakartojo pareiškėjui pateiktame atsakyme į pretenziją nurodytas aplinkybes, kad esminiais duomenimis draudiko sprendimui priimti pripažintinas su Įvykio dalyvių nurodytomis Įvykio aplinkybėmis nesutampantis transporto priemonės Mercedes sugadinimų pobūdis, o ne šio automobilio greitis prieš Įvykį ar jo modelis. Draudikas taip pat pabrėžė, kad pareiškėjas draudikui Įvykio administravimo metu nebuvo pateikęs reikalavimo atlyginti pakaitinio automobilio nuomos išlaidas bei nebuvo pateikęs pakaitinio automobilio išlaidų patyrimą patvirtinančių dokumentų.

Draudikas taip pat nurodė, kad pareiškėjas savo iniciatyva kreipėsi į turto vertintojus UAB „Claims pro“ ir tą pačią dieną, kurią pareiškėjas draudikui pateikė pranešimą apie Įvykį, buvo atlikta transporto priemonės Mercedes apžiūra. Draudikas nurodė, kad jis neginčijo UAB „Claims pro“ sudarytoje Kilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Vertinimo ataskaita) nurodyto nuostolio dydžio, tačiau, kadangi Įvykis buvo pripažintas nedraudžiamuoju, todėl draudikui nekilo pareiga mokėti draudimo išmokos, atlyginančios Vertinimo ataskaitoje nurodytas transporto priemonės atkūrimo išlaidas.

Draudikas vartojimo ginčo nagrinėjimo metu taip pat pateikė UAB „Impusana“ eksperto dr. Y. Y. 2025 m. birželio 23 d. parengtą Eksperto išvadą (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Eksperto išvada). Eksperto išvadoje patvirtinami draudiko atlikto ekspertinio vertinimo metu nustatyti duomenys, kad visi transporto priemonės Mercedes sugadinimai negalėjo būti padaryti Įvykio metu. Draudikas, vadovaudamasis Eksperto išvada ir Įvykio administravimo metu surinkta informacija, nurodė, kad jis neturi pagrindo keisti priimto sprendimo atsisakyti pareiškėjui dėl

Įvykio išmokėti draudimo išmoką. Taip pat draudikas pabrėžė, kad jis neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo keliamo reikalavimo dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo pareiškėjui išmokėti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis apskaičiuotą draudimo išmoką ir atlyginti pakaitinio automobilio išlaidas pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą, būtina įvertinti, ar draudikas, vadovaudamasis teisiniu reglamentavimu, jo aiškinimo bei taikymo praktika ir įvykio administravimo metu surinktais įrodymais: 1) priėmė pagrįstą sprendimą dėl įvykio atsisakyti išmokėti draudimo išmoką ir 2) atlyginti pakaitinio automobilio išlaidas.

1. Dėl draudiko sprendimo atsisakyti išmokėti pagal Vertinimo ataskaitą apskaičiuotą draudimo išmoką pagrįstumo

Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – TPVCAPD) tikslas – garantuoti dėl šiuo draudimu apdraustos transporto priemonės poveikio eismo įvykio metu nukentėjusių ir patyrusių žalą trečiųjų asmenų nuostolių atlyginimą įstatyme ir sutartyje nustatyta TPVCAPD suma, taip pat užtikrinti transporto priemonę naudojančių valdytojų turtinius interesus, susijusius su civiline atsakomybe, kilusia naudojant šiuo draudimu apdraustą transporto priemonę¹. Draudimo apsauga – tai draudiko įsipareigojimas sumokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui – atsitikimui, nustatytam įstatyme ar draudimo sutartyje².

Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad, „remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsniu, Draudimo įstatymo 2 straipsniu, 98 straipsniu, TPVCAPD įstatymo 16 straipsnio 1 dalimi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu. Draudžiamasis eismo įvykis TPVCAPD įstatymo prasme vertintinas kaip eismo įvykis, kai transporto priemonės valdytojui (už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę) dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė³.“

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje konstatuojama, „jog transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo santykiuose nustatytos išimties, kada draudikas gali nemokėti draudimo išmokos ar reikalauti ją grąžinti, apima du atvejus: 1) jei įvykis yra nedraudžiamasis (TPVCAPD įstatymo 21 straipsnis); 2) jei atsakingas už žalos padarymą asmuo ar nukentėjęs trečiasis asmuo buvo nesąžiningi ir (ar) elgėsi neapdairiai ir nerūpestingai (TPVCAPD įstatymo 22 straipsnis)⁴.“

Kasacinio teismo pateiktuose paaiškinimuose taip pat nurodyta, kad, „įvykus eismo įvykiui, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, draudėjui, naudos gavėjui ir (ar) nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda pareiga pateikti draudikui visus turimus dokumentus ir informaciją apie draudžiamąjo įvykio aplinkybes ir pasekmes, būtinus nustatant draudimo išmokos dydį, o draudikas turi pareigą tirti aplinkybes, būtiną draudžiamąjo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas, turi teisę gauti informaciją apie įvykio aplinkybes ir padarinius iš bet kurio asmens (Draudimo

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. vasario 14 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-15/2013.

² Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnis, Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 11 dalis.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gruodžio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-531-701/2016.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-104-403/2021; 2019 m. liepos 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-257-1075/2019.

įstatymo 98 straipsnis). Nurodyta draudėjo, naudos gavėjo ir (ar) nukentėjusio trečiojo asmens pareiga turi būti vykdoma sąžiningai. Draudėjo, naudos gavėjo ir (ar) nukentėjusio trečiojo asmens pateikta draudikui neteisinga, klaidinanti informacija apie įvykio aplinkybes gali lemti draudiko, šiam ištyrus visą prieinamą informaciją ir aplinkybes, išvadą dėl pareigos mokėti draudimo išmoką nebuvimo⁵."

Todėl, remiantis kasacinio teismo suformuota praktika, darytina išvada, kad TPVCAPD draudikas turi teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką ne tik eismo įvykį pripažinęs nedraudžiamuoju, tačiau ir tada, kai nukentėjęs trečiasis asmuo pateikia klaidinančią informaciją.

Nagrinėjamu atveju draudikas, atsisakydamas pareiškėjui dėl įvykio išmokėti draudimo išmoką, iš esmės rėmėsi aplinkybėmis, kad įvykio dalyviai eismo įvykio deklaracijoje ir įvykio administravimo metu draudikui pateiktuose paaiškinimuose nurodė klaidinančius duomenis apie įvykį. Šias aplinkybes draudikas grindė draudiko eksperto, vadovaujantis „PC Crash 15.0" kompiuterine programa, atliktu įvykio mechanizmo vertinimu ir Eksperto išvada.

Draudiko eksperto atliktame įvykio aplinkybių vertinime nurodyta, kad po atliktos transporto priemonės Mercedes apžiūros „buvo nustatyti tokie esminiai automobilio sugadinimai: deformuotas variklio dangtis, išdužę priekiniai dešinės ir kairės pusės žibintai, apgadintas priekinis bamperis, sulūžęs valstybinio numerio rėmelis, suveikusios priekinės keleivio ir vairuotojo saugos pagalvės ir kt. Analizuojant automobilio Mercedes sugadinimus, buvo pastebėta, kad sugadinimai ant priekinės automobilio dalies nėra vienodai pasiskirstę per visą jos plokštumą, sugadinimų pobūdis – nubraukimo kryptys, intensyvumas skiriasi. Ant priekinio bamperio kairio kampo, žemiau žibinto yra matomi horizontaliai ir šiek tiek žemėjančiai besitęsiantys, nevientisi kontakto, galimai su rudos spalvos objektu, pėdsakai, kadangi ant bamperio nubrozdinimų yra matomi likę rudos spalvos dažai/dulkės. Analogiškai, nevientisi rudos spalvos pėdsakai yra matomi ir ant valstybinio numerio rėmelio bei Mercedes ženklo laikiklio. Kitose apgadinimų vietose rudos spalvos kontakto pėdsakų nematyti".

Draudiko eksperto atliktame transporto priemonės Mercedes sugadinimų pobūdžio vertinime taip pat nurodyta, kad „ant dangčio, virš Mercedes automobilio grotelių yra matomi du koncentruoti, ryškūs ir vertikalūs kontakto pėdsakai. Iš įlenkimų matyti, kad kontaktas buvo su objektu, kuris galimai turi dvi atsikišusias vertikalias dalis, sugadinimas yra statinio pobūdžio, kadangi nėra kontakto pėdsakų, tai indikuoja, kad objektas buvo nejudantis. Vertikalūs kontakto pėdsakai matomi ant Mercedes automobilio variklio dangčio".

Draudiko ekspertas, įvertinęs transporto priemonės Mercedes sugadinimų pobūdį, konstatavo, kad „deklaruojami sugadinimai negalėjo atsirasti vieno įvykio metu, kadangi skiriasi sugadinimų pobūdis, likę kontakto su kitu objektu pėdsakai ir intensyvumas, spalvinės savybės. Dėl šios priežasties yra daroma išvada, kad Mercedes automobilio priekinės dalies sugadinimai atsirado kitomis, nei buvo deklaruota aplinkybėmis".

Pažymėtina, kad draudiko eksperto atlikto įvykio aplinkybių vertinimo duomenys sutampa su draudiko vartojimo ginčo nagrinėjimo metu pateiktos Eksperto išvados duomenimis. Eksperto išvadoje nurodyta, kad „automobilio MERCEDES vairuotoja apklausos telefonu metu paaiškino, kad jai važiuojant pagrindiniu keliu mažesniu nei 100 km/h greičiu, iš kairėje esančio šalutinio kelio staigiai išvažiavo automobilis TOYOTA ir įvyko susidūrimas. Kelio ruožas ties eismo įvykio vieta nebuvo apšviestas. Eismo įvykio metu buvo sugadintas visas automobilio MERCEDES priekis, daugiau jo kairė pusė, o automobilyje TOYOTA, automobilio MERCEDES vairuotojos teigimu, buvo nemažai sugadintas dešinys šonas. Tyrimui pateiktose nuotraukose matosi šie automobilio MERCEDES išoriniai sugadinimai: deformuota – variklio dangtis, priekinio bamperio sija, priekinis kairys sparnas; deformuotas ir subraižytas priekinio bamperio apvalkalas, pažeistas jo tvirtinimas; nėra firminės emblemos, montuojamos radiatoriaus grotelėse; deformuota, įbrėžta ir įtrūkusi priekinio kairio sparno arkos apdaila, pažeistas jos tvirtinimas; - sudaužyti abu priekiniai žibintai; - suveikusios saugos oro pagalvės, apsaugančios vairuotoją ir priekinį keleivį nuo frontalinio smūgio; suveikę saugos diržų įtempikliai; - tikėtini kitų automobilio priekyje esančių detalių sugadinimai".

Eksperto išvadoje taip pat nurodyta, kad „tyrimui pateiktose nuotraukose identifikuojami šie esminiai automobilio MERCEDES išorinių sugadinimų požymiai: variklio dangčio priekinė dalis įlenkta penkiose vietose, deformuojantiems poveikiams veikiant kryptimi daugiau iš priekio,

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gruodžio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-531-701/2016.

85÷90 cm aukštyje. Kadangi vizualiai neapgadintos šio automobilio radiatoriaus grotelės, tai variklio dangčio priekinė briauna kontaktavo su elementais, kurie buvo išsidėstę apie 85÷90 cm aukštyje. Daugiausiai įdeformuota variklio dangčio priekinė dalis ties jo viduriu – susidarė kampo formos deformacija (žiūrint iš viršaus) ir sprendžiant iš susidariusių pėdsakų ploto, šioje vietoje kontaktavęs elementas turėjo daugiau vertikalų plokščių paviršių, besiribojantį su daugiau vertikalia briauna. Nuotraukose geltonomis rodyklėmis pažymėti variklio dangčio priekinės dalies įmušimai būdingi kontaktams su elementais, turėjusiais daugiau vertikalias briaunas ar panašius atsikišimus. Nuotraukose žydromis rodyklėmis pažymėtas variklio dangčio įlenkimas virš priekinio kairio žibinto susidarė dėl liestinio kontakto su, tikėtina, plokščią ir daugiau vertikalų paviršių apie 85÷90 cm aukštyje turėjusiu elementu. Dėl šių poveikių kryptimi daugiau iš priekio taip pat susidarė variklio dangčio deformacija jo vidurinėje dalyje, orientuota statmenai jo išilginės simetrijos plokštumai ir pats dangtis pastumtas atgal, dėl to jo galinis kraštas kontaktavo su gretimais abiejų priekinių sparnų paviršiais“.

Eksperto išvadoje pabrėžiama, kad „kryptimi iš priekio, lokaliai dinaminiam poveikiu veikiant 85÷90 cm aukštyje, deformuota priekinio kairio sparno priekinė dalis. Priekinio bamperio apvalkalo paviršiuje, esančiame 55÷65 cm aukštyje, žemiau priekinio kairio žibinto apatinio krašto, susidarė du panašaus pobūdžio pėdsakai – įbrėžimų plotai su šviesiai rudos spalvos užnešimais, atstumai tarp kurių apie 10 cm: šie pėdsakai susidarė dėl kontaktų su dviem daugiau vertikaliais nedidelių matmenų elementais, kurių paviršius buvo šviesiai rudos spalvos“. Eksperto išvadoje pabrėžiama, kad iš ekspertui pateiktų nuotraukų matoma, jog „link apvalkalo kairio šono susidariusio pėdsako (kur taip pat yra šviesiai rudos spalvos užnešimų) kraštai: nors šis pėdsakas yra daugiau kreivalinijinis, tačiau, tikėtina, jog šioje vietoje įvyko kontaktas su panašios geometrinės formos elementu (daugiau vertikaliu daiktu, turėjusiu briauną ar panašų atsikišimą). Šviesiai rudos spalvos pėdsakų yra ant priekinio bamperio apvalkalo paviršiaus, esančio virš priekinio kairio dangtelio“.

Eksperto išvadoje taip pat nurodyta, kad yra matomas „lokaliai subraižytas priekinio bamperio apvalkalo paviršius, esantis 35÷40 cm aukštyje, ties sandūra su priekinėmis apatinėmis grotelėmis, šio pažeidimo vietoje taip pat susidarė šviesiai rudos spalvos antsluoksniniai pėdsakai. Sutrūkinėjęs priekinio bamperio apvalkalo paviršius, esantis žemiau priekinio dešinio žibinto apatinio krašto, kas leidžia spręsti, jog šis apvalkalas buvo apgadintas anksčiau ir po to netinkamai nuglaistytas bei nudažytas. Priekinio bamperio apvalkalas yra įplėštas ir deformuotas 50 ÷ 55 cm aukštyje, iš dešinės nuo priekinio valstybinio numerio ženklo tvirtinimo vietos: sprendžiant iš šio pažeidimo pobūdžio, šioje vietoje įvyko kontaktas su daugiau vertikaliu standžiu mažo pločio elementu, buvusiu minėtame atstume nuo atraminio paviršiaus. Apibendrinant priekinio bamperio apvalkalo sugadinimų analizę darytina išvada, kad jie susidarė dėl kelių poveikių kryptimi iš priekio, kontaktuojant su atskirais atsikišančiais elementais. Subraižytos priekinio bamperio apatinės dešinės dalies apdailos, kas paaiškinama kontaktais su žemai (20÷25 cm aukštyje) buvusiais objektais, šiam automobiliui važiuojant pirmyn. Pažeistas apatinės kairės pusės ir priekinio kairio sparno apdailų tvirtinimas, kas paaiškinama buvusiais poveikiais, veikusiais priekinio bamperio priekinę kairę pusę“.

Be to, Eksperto išvadoje pabrėžiama, kad „abiejų priekinių žibintų sklaidytuvai sudaužyti dėl tiesioginių juos veikusių kryptimi iš priekio dinaminio poveikių. Priekinio bamperio sija deformuota dėl iš priekio veikusio koncentruoto dinaminio poveikio 45÷55 cm aukštyje, apie 20 cm atstumu nuo automobilio priekio vidurio link jo kairio šono. Sprendžiant iš vaizdų nuotraukose, šis poveikis turėjo veikti ties priekinio valstybinio numerio ženklo kairiu kraštu arba arti jo, tačiau šioje vietoje nėra ženklesnio išorinio pažeidimo – tik yra pažeistas (lūžęs) priekinio valstybinio numerio ženklo rėmelio kraštas. Todėl paminėta priekinio bamperio sijos deformacija susidarė anksčiau ir po to šio bamperio apvalkalas buvo suremontuotas, arba pakeistas kitu“.

Remdamasis pareiškėjo nurodytame įvykyje dalyvavusių transporto priemonių sugadinimų pobūdžio vertinimu, Eksperto išvadą parengęs specialistas konstatavo, kad, „įvertinant automobilio MERCEDES priekinės dalies sugadinimų pobūdį ir išsidėstymą yra pagrindas teigti, jog automobilio TOYOTA dešiniame šone nėra tokių elementų, kontaktuojant su kuriais galėtų susiformuoti automobilio MERCEDES variklio dangčio įlenkimai bei priekinio bamperio apvalkalo kairėje ir dešinėje pusėse susidarę lokalūs pažeidimai. Kadangi automobilio TOYOTA kėbulas yra pilkos spalvos, negalima pagrįsti antsluoksninių šviesiai rudos spalvos pėdsakų, susidariusių ant automobilio MERCEDES priekinio bamperio, kontaktu su automobiliu TOYOTA. Pažymėtina, kad aptarti automobilio MERCEDES priekinės dalies pažeidimai susidarė kryptimi link automobilio MERCEDES galo, o slystamo pobūdžio horizontaliai orientuotų pėdsakų,

susiformavusių slystamo (-ų) kontakto (-ų) metu (kurie turėjo susidaryti dėl deklaruojamo nemenko kontakto su judėjusiu automobiliu TOYOTA, kaip tai nurodė automobilio MERCEDES vairuotoja), neidentifikuojama. Todėl iš automobilio MERCEDES sugadinimų pobūdžio negalima pagrįsti, jog šio automobilio kėbulo pažeidimai susiformavo dėl deklaruojamo kontakto su automobiliu TOYOTA".

Remdamasis transporto priemonių Mercedes ir Toyota sugadinimų pobūdžio vertinimu, ekspertas konstatavo, kad, sprendžiant iš automobilio MERCEDES sugadinimų intensyvumo, jų energetinis ekvivalentas yra pastebimai mažesnis nei $EES = 10 \text{ km/h}$. Jei automobilis MERCEDES būtų priekiu atsitrenkęs judėdamas didesniu kaip 25 km/h greičiu į kitą automobilį ar kitą masyvų objektą ir dėl to būtų suveikusios jo frontalinio smūgio saugos oro pagalvės, tai jo priekio sugadinimai būtų daug didesnio intensyvumo ir apimties, nei tai yra užfiksuota tyrimui pateiktose nuotraukose. Todėl negalima pagrįsti, kad su užfiksuotais automobilio MERCEDES priekio pažeidimais yra susietas jo saugos pagalvių, apsaugančių nuo frontalinio smūgio, suveikimas".

Ekspertas, apibendrinamas transporto priemonių Mercedes ir Toyota sugadinimų pobūdžio, įvykio aplinkybių, jo mechanizmo bei galimų nurodytų automobilių sugadinimų priežasčių atsiradimo vertinimą, padarė išvadą, kad automobilio Mercedes pažeidimai susidarė dėl daugybinių nedidelio intensyvumo poveikių, veikusių jo priekinę dalį kryptimi daugiau iš priekio. Automobilio Mercedes sugadinimai tokioje apimtyje, kaip tai užfiksuota, negalėjo susidaryti vien 2024-11-02 deklaruoto eismo įvykio metu, dėl deklaruojamo susidūrimo su automobiliu Toyota, nes nėra požymių, kad automobilis MERCEDES turėjo kontaktą su automobiliu TOYOTA; apsaugančių nuo frontalinio smūgio saugos oro pagalvių automobilyje MERCEDES suveikimas nesuderinamas su nedidelio intensyvumo jo priekinės dalies pažeidimais".

Pažymėtina, kad pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu atsisakyti dėl įvykio išmokėti draudimo išmoką, vertinant, kad transporto priemonės Mercedes sugadinimai negalėjo būti padaryti įvykio metu, iš esmės teigė, kad draudiko ekspertas vadovavosi netiksliais duomenimis apie transporto priemonės Mercedes valdytojos greitį prieš įvykį ir nevertino aplinkybių dėl „negalėjimo sureaguoti" į pagrindinį kelią įvažiavus transporto priemonei Toyota. Pareiškėjas taip pat pabrėžė, kad draudikas nevertino transporto priemonės Mercedes valdytojos nurodytų aplinkybių apie blogas oro sąlygas prieš įvykį ir prastą matomumą dėl tamsaus paros meto. Be to, pareiškėjo teigimu, nebuvo atsižvelgta į aplinkybes dėl galimai iki įvykio buvusių ir pareiškėjo nepastebėtų kai kurių transporto priemonės Mercedes defektų dėl minėto automobilio eksploatavimo ir/ar transportavimo.

Vertinant šias pareiškėjo nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudiko eksperto atliktas įvykio aplinkybių vertinimas ir Eksperto išvada buvo parengti, vadovaujantis draudiko įvykio administravimo metu surinktais dokumentais (eismo įvykio deklaracija, įvykyje dalyvavusių automobilių defektų fiksavimo nuotraukose ir transporto priemonės Mercedes apžiūros duomenimis, transporto priemonės Mercedes valdytojos paaiškinimais ir kt.). Svarbu pažymėti, kad draudiko ekspertas ir Eksperto išvadą parengęs specialistas turi specialių žinių, reikalingų eismo įvykio aplinkybių tyrimui. Tai yra nuolatinė ir įprasta jo veiklos dalis. Objektivių duomenų, leidžiančių abejoti draudiko eksperto atlikto įvykio mechanizmo vertinimo ir Ekspertų išvados duomenų pagrįstumu, Lietuvos bankui nebuvo pateikta.

Kaip minėta, pareiškėjo teiginiai dėl draudiko sprendimo ekspertinio įvykio mechanizmo vertinimo pagrindu atsisakyti išmokėti draudimo išmoką nepagrįstumo negali nuginčyti tinkamą kvalifikaciją vertinti transporto priemonių sugadinimų pobūdį ir jų atsiradimo priežastis turinčių specialistų atliktų objektyviais įrodymais pripažintinų ekspertinių vertinimų. Pareiškėjas aplinkybes, kad draudiko ginčijami automobilio Mercedes sugadinimai gali būti susiję su įvykiu, iš esmės grindžia tik subjektyviais savo paaiškinimais. Pažymėtina, kad aplinkybės, jog įvykyje dalyvavusių transporto priemonių sugadinimai buvo užfiksuoti automobilių sugadinimų nuotraukose ir kad įvykio dalyviai nurodė, jog įvykyje dalyvavę automobiliai iki įvykio neturėjo draudiko ginčijamų defektų, nepaneigia draudiko eksperto atlikto įvykio aplinkybių vertinimo ir Eksperto išvados duomenų teisingumo. Be to, pažymėtina, kad pareiškėjo teiginiai, jog po įvykio transporto priemonė Mercedes galėjo būti papildomai sugadinta dėl jos eksploatavimo ir/ar transportavimo nėra pagrįsti jokiais įrodymais.

Kadangi draudiko pateikti ekspertiniai vertinimai, kurių pagrindu draudikas grindė sprendimą dėl įvykio atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, buvo atlikti, vadovaujantis įvykio administravimo metu surinktų įrodymų visuma, draudiko eksperto atliktas įvykio mechanizmo

vertinimas neprieštarauja Eksperto išvadai⁶, taip pat vartojimo ginčo nagrinėjimo metu pateiktoje Eksperto išvadoje nurodyti duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, todėl, darytina išvada, kad draudikas sprendimą dėl įvykio atsisakyti išmokėti draudimo išmoką pagrindė objektyviais įrodymais.

Atsižvelgiant į pareiškėjo reikalavimą vadovautis Vertinimo ataskaitos duomenimis, taip pat pažymėtina, kad Vertinimo ataskaitą parengęs turto vertintojas tik užfiksavo matomus automobilio Mercedes sugadinimus ir jų remonto išlaidas. Turto vertintojas nevertino automobilio sugadinimų priežastinio ryšio su įvykio metu padaryta žala. Todėl Vertinimo ataskaitos duomenys taip pat nenuginėja draudiko eksperto atlikto įvykio mechanizmo vertinimo ir Eksperto išvados duomenų teisingumo.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudiko atlikto ekspertinio vertinimo ir Eksperto išvados duomenys patvirtina, kad pareiškėjas draudikui pateikė klaidinančią informaciją, kad iki įvykio transporto priemonė Mercedes neturėjo jokių sugadinimų. Pažymėtina, kad draudiko Lietuvos bankui pateikti ekspertiniai vertinimai iš esmės suteikia pagrindą spręsti, kad minėto automobilio iki įvykio buvę sugadinimai buvo esminiai ir jų atsiradimo mechanizmas nėra suderinamas su įvykio aplinkybėmis. Kaip minėta, Lietuvos bankui nebuvo pateikta objektyvių įrodymų, galinčių nuginčyti draudiko eksperto atlikto įvykio mechanizmo vertinimo ir Eksperto išvados duomenis. Todėl, remiantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visumos vertinimu, darytina išvada, kad draudikas įrodymais pagrindė aplinkybes, kad pareiškėjas jam pateikė klaidinančią informaciją.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes dėl draudiko sprendimo atsisakyti pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytas transporto priemonės Mercedes remonto išlaidas, darytina išvada, kad draudikas, vadovaudamasis kasacinio teismo suformuota praktika dėl TPVCAPD įstatymo 22 straipsnio 3 dalies pagrindo (suteikiančio teisę draudikui atsisakyti mokėti draudimo išmoką) taikymo ir vadovaudamasis įvykio administravimo metu surinktais įrodymais, priėmė pagrįstą sprendimą netenkinti pareiškėjo reikalavimo. Todėl pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti Vertinimo ataskaitos duomenų pagrindu apskaičiuotą draudimo išmoką yra nepagrįstas.

2. Dėl pareiškėjo reikalavimo atlyginti pakaitinio automobilio nuomos išlaidas

TPVCAPD įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Pagal TPVCAPD sutartį, kaip nuostolių draudimo sutartį, draudiko mokama draudimo išmoka yra skirta atlyginti žalą, per eismo įvykį padarytą asmeniui, turtui ir neturtinei žalai, taip pat nuostoliams, atsiradusiems kaip eismo įvykio padarinys, kompensuoti⁷.

Sprendžiant klausimą dėl pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidų atlyginimo, pažymėtina, kad kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad nuostoliai, kaip nukentėjusio asmens patirtos išlaidos, turi atitikti tokius požymius: 1) išlaidos yra priverstinės, 2) jos yra būtinos, 3) jos yra protingos⁸. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad asmens turėtos išlaidos pakaitinės transporto priemonės nuomai yra viena iš žalos turtui, kurią draudikas neviršydamas draudimo sumos yra įsipareigojęs atlyginti, rūšių. Tokios išlaidos, nustačius jų priežastinį ryšį su eismo įvykiu, taip pat nustačius kitas už žalą atsakingo asmens civilinės atsakomybės sąlygas, turėtų būti priskirtinos prie išlaidų, atlyginamų TPVCAPD įstatymo nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad draudikas, remdamasis įvykio aplinkybių vertinimo duomenimis, pareiškėjo nepripažino dėl įvykio nukentėjusiuoju trečiuoju asmeniu, vertindamas, kad dėl eismo įvykio nekyla transporto priemonės Toyota valdytojos⁹ civilinė atsakomybė ir kad įvykio požymiai neatitinka TPVCAPD įstatyme įtvirtintų eismo įvykio pripažinimo draudžiamuoju įvykiu sąlygų.

⁶ Remiantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015, suformuota eksperto išvados duomenų pakankamumo vertinimo praktika, pažymėtina, kad eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jei jos duomenys yra nuoseklūs ir neprieštarauja kitiems žalos byloje esantiems įrodymams, taip pat kai eksperto išvados duomenys yra pateikti, atlikus ekspertinį tyrimą bei gavus pagrįstus, neprieštaringo turinio ir išplaukiančius iš tyrimo eigos faktinius duomenis.

⁷ TPVCAPD įstatymo 2 straipsnio 2 ir 5 dalys.

⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-479/2002.

⁹ Kurios civilinė atsakomybė buvo apdrausta draudiko.

Kaip minėta, remiantis aukščiau nurodyto TPVCAPD įstatymo nuostatomis ir kasacinio teismo pateiktais išaiškinimais, draudimo išmoka, atlyginanti dėl draudžiamąjį eismo įvykio patirtas pakaitinio automobilio nuomos išlaidas (nuostolius), yra mokama *nukentėjusiam trečiajam asmeniui*, nustačius šių nuostolių priežastinį ryšį su eismo įvykiu, taip pat nustačius kitas už žalą atsakingo asmens, kurio atsakomybė apdrausta TPVCAPD draudiko, civilinės atsakomybės sąlygas.

Be to, pažymėtina, kad nors pareiškėjas teigė, kad dėl jo patirtų nepatogumų, susijusių su draudiko netinkamu įvykio administravimu ir atsisakymu dėl įvykio išmokėti draudimo išmoką, draudikui kyla pareiga atlyginti pakaitinio automobilio nuomos išlaidas, tačiau pareiškėjas nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių pakaitinio automobilio nuomos išlaidų patyrimą patvirtinančių įrodymų. Todėl nėra pagrindo spręsti, kad pareiškėjas dėl įvykio patyrė nuostolį, kurį, pareiškėjo teigimu, sudaro pakaitinio automobilio išlaidos.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai taip pat negali pagrįsti pareiškėjo nurodytų aplinkybių, kad draudikas netinkamai vykdė sutartinius įsipareigojimus, įvykio administravimo metu surinktų įrodymų pagrindu priimdamas sprendimą dėl įvykio pareiškėjui atsisakyti išmokėti draudimo išmoką. Todėl pareiškėjo nurodyti nuostoliai¹⁰ negalėtų būti atlyginami ir draudiko sutartinės civilinės atsakomybės sąlygų taikymo pagrindu¹¹, kadangi draudiko veiksmuose nebuvo nustatyta veiksmų neteisėtumo ir pareiškėjo dėl draudiko neteisėtų veiksmų patirtų nuostolių, kaip būtinų civilinės atsakomybės sąlygų¹².

Todėl, apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes dėl pareiškėjo reikalavimo atlyginti pakaitinio automobilio nuomos išlaidas, darytina išvada, kad šis pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas taip pat yra atmestinas, kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

¹⁰ Jei jie būtų patirti.

¹¹ Pvz., pareiškėjui patyrus pakaitinio automobilio nuomos išlaidas dėl draudiko suklaidinimo ir lūkesčio pareiškėjui suformavimo, kad įvykio požymiai atitinka draudžiamąjį įvykio sąlygas ir kad pakaitinio automobilio nuomos išlaidos bus atlygintos ir kt.

¹² Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.245 straipsnio 3 dalis nustato, kad sutartinė civilinė atsakomybė atsiranda nevykdant ar netinkamai vykdant sutartį, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius ar netesybas, o kita privalo juos atlyginti. Kadangi Civilinio kodekso 6.256 straipsnio 4 dalis nustato, kad verslininko sutartinė civilinė atsakomybė atsiranda be kaltės, todėl esant reikalavimui taikyti sutartinę civilinę atsakomybę, būtina nustatyti tris atsakomybės sąlygas: neteisėtus veiksmus (Civilinio kodekso 6.246 straipsnis), žalą (Civilinio kodekso 6.249 straipsnis) ir priežastinį ryšį tarp žalos ir neteisėtų veiksmų (Civilinio kodekso 6.247 straipsnis). Nenustačius bent vienos iš šių civilinės atsakomybės sąlygų, sutartinė civilinė atsakomybė negalima.